

Tarih : 01.10.2009

Sayı : 2009/4130

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Beşir ATALAY tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 01.10.2009

Erkan AKÇAY
Manisa Milletvekili

Türkiye, Uluslar arası Çalışma Teşkilatı (ILO) nun 98 Sayılı " Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesini" 1951 yılında, 87 Sayılı " Sendikalaşma Hakkı ve Sendika Özgürlüğünün korunması hakkında Sözleşmesini" 1993 yılında kabul etmiştir. Anayasanın uluslar arası sözleşmeleri ulusal sözleşmelerden üstün tutan 90'ıncı maddesine 7 Mayıs 2004 tarihinde "“ Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla, kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır.” Hükmü konulmuştur. Türkiye'nin onaylamış olduğu İLO Sözleşmeleri de bu kapsamdadır. İLO sözleşmeleri iç mevzuatta gerekli değişiklikler yapılmadan ve uygulama esasları belirlenmeden yürürlüğe girmekte ve bu sözleşmenin hükümleriyle çelişen iç mevzuat hükümleri zımnen mülga olmaktadır. Türkiye bu sözleşmelerin gereğini yerine getirmek zorundadır. Ancak Hükümet İLO normlarını kabul etmesine rağmen kamu çalışanları ile toplu görüşme yapmakta, toplu sözleşmeye yanaşmamakta, bu anlamda taahhütlerini bir türlü yerine getirmemektedir

Belediyelerin diğer kamu bütçeli kuruluşlardan farkı mali ve idari özerkliğe sahip kurumlardır. Birçok belediye yerel yönetim sendikalarıyla toplu sözleşme yaparak imkanları ve bütçeleri ölçüsünde memurlarına sosyal yardımda bulunmaktadır. Ayrıca Memurların ekonomik düzeyinin yükseltilmesi durumunda iş verimi ve kalite artırmaktadır. Uluslar arası Çalışma Teşkilatı (ILO)'nun ülkemizce onaylanan 87, 98, 151 sayılı sözleşmeleri ve Avrupa Sosyal Şartı hükümlerinin Anayasamızın 53 ve 90'ıncı maddeleri kapsamında değerlendirilmesi sonucunda da belediyelerin yerel yönetim sendikaları ile sözleşme yapabileceğine dair Danıştay Birinci Dairesinin vermiş olduğu mahkeme kararı bulunmaktadır. Ayrıca Zonguldak İdare Mahkemesindeki bir davada İLO sözleşmeleri ve Avrupa Sosyal Şartına atıfta bulunulmuş ve bu sözleşmelerde kamu çalışanlarının toplu sözleşme hakkının bulunduğunu belirtmiş ve Anayasanın 90'ıncı maddesi gereği sözleşmelerin iç hukukta uygulanmasının öncelikli olduğu kabul etmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Ülkemizdeki bir belediye ile yerel yönetim sendikası arasındaki toplu sözleşme ile ilgili kararında belediye memurlarının toplu sözleşme hakkının bulunduğunu belirtmiş ve bu hakkın ihlal edilmesi nedeniyle tazminat cezası vermiştir.

Ancak 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikası Kanunu'na ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunun 146. maddesine göre devlet memurları aylık, ücret, ödenek, hizmetle ilgili her çeşit ödeme haricinde kanun tüzük ve yönetmeliklerin ve amirlerinin tayin ettiği görevler karşılığında bu kanunla sağlanan haklar dışında ücret ödenemez, hiçbir yarar sağlanamaz denilmektedir. Anayasanın 128'inci maddesinde " Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin aylık ve ödeneklerinin kanunla düzenleneceği" öngörülmektedir. Ayrıca Sayıştay Genel Kurulu da 657 sayılı Kanunun 146. maddesi dışında memurlara ödeme yapılamayacağına karar vermiştir. 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun 19'uncu maddesinde sendikaların bu kanun çerçevesinde üyeleri adına toplu görüşmeye katılmaya, toplu görüşmeyi sonuçlandırmaya ve taraf olmaya yetkili oldukları vurgulanmış, ancak toplu görüşmeden söz edildiği halde toplu sözleşmeye değinilmemektedir.

Bu nedenle Belediyelerle Yerel Yönetim Sendikaları arasında sözleşme yapılarak 657 sayılı Kanunda öngörülen haklar dışında iyileştirme, sosyal paket, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim yardımı ile bayram, yılbaşı, giyecek, yakacak yardımı adı altında parasal ödemelerde bulunulması durumunda Sayıştay denetçilerince birçok belediye başkanı hakkında zimmet çıkartılarak suç duyurusunda bulunulmuştur. Bu nedenle 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu; Anayasanın 90. maddesi ile ILO anlaşması çerçevesinde yeniden düzenlenmeli ve memurlara Ulusal güvenlik ve kamu güvenliği hariç hiçbir kısıtlama getirilmeden grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı verilmelidir.

Başbakan yardımcısı Sayın Bülent Arınç, "Sosyal denge sözleşmesi imzaladığı için hiçbir belediye başkanının mağdur olmadığını, belediye başkanlarının çekinmeden sosyal denge sözleşmesi imzalayabileceğini" söylerken, TBMM Başkanı Sayın Mehmet Ali Şahin bir dönem toplu görüşmelerden sorumlu bakan olduğunu, memur sendikaları ile görüşmelerde sendikacıların sürekli olarak toplu sözleşme ve grev hakkı istediklerini, Türkiye'nin Uluslar arası Çalışma Örgütü toplantılarında en çok bu konuda eleştiri aldığını ve memurların toplu sözleşme ve grev hakkı olması gerektiğini, bununda Anayasanın ilgili maddelerinde ufak bir değişiklikle yapılabileceğini söylemiştir.

Bu kapsamda;

- 1- Belediyelerle Yerel Yönetim Sendikaları arasında memurlara yönelik olarak imzalanan toplu sözleşmelerden ve buna dayalı olarak yapılan ödemeler nedeniyle İçişleri Bakanlığınca kaç belediye başkanının savunması istenmiştir? Bunlardan kaç hakkında soruşturma açılmıştır?
- 2- Sayıştay tarafından Belediye Başkanları ve Yerel Yönetim Sendikaları arasında yapılan toplu sözleşmelerle her türlü ad adı altına yapılan ödemelerin 657 Sayılı Devlet memurları kanununa aykırı olduğu gerekçesiyle kaç belediye başkanına zimmet çıkartılmıştır?
- 3- Yüzlerce Belediyeye bu konu hakkında zimmet çıkartıldığı bilindiğine göre bu belediyeler hakkında ne gibi bir işlem yapmayı düşünüyorsunuz? Buna yönelik bir af çıkartmayı düşünüyor musunuz? Yoksa geriye yönelik olarak tahsil etmeyi mi düşünüyorsunuz?

- 4- Mensubu bulunduğunuz hükümetin üyesi sıfatıyla Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Arınç, " Belediye başkanlarının çekinmeden sosyal denge sözleşmelerini imzalayabileceğini" neyi gerekçe göstererek söylemektedir? Bildikleri nedir? Bu konuda hükümetin bir çalışması mı vardır?
- 5- Türkiye'nin imzaladığı bazı uluslar arası anlaşmalar, Anayasanın 90'inci maddesi çerçevesinde memurlara toplu sözleşme hakkı tanırken, 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu memurlara toplu sözleşme hakkı tanımamaktadır. Bu Kanunlarda yapılacak bazı düzenlemelerle memur sendikalarına toplu sözleşme hakkı tanınması mümkündür. Bakanlığınızın buna yönelik bir çalışması var mıdır? Bu konuda uygulama birliği sağlamaya yönelik ne gibi bir çalışma yapmayı düşünüyorsunuz?